

מונה אותה, וקשה דא"כ יש אבות לגוי וצ"ל וירא גבי אחותי בת אבי פירש רש"י וכת אביו מותרת לבני נח שאין אבות לגוי". ודברי החזקוני תמוהים מאד דדוקא לענין איסור קורבן דשאר צבא אמרינן הכי ולכן בת אביו מותרת לו, כדאמרינן בסנהדרין דף נה אליבא דר' אליעזר והרמב"ם בה"ס צ"ד יד, וזב"ה מלכים ט, ה פסק כמותו, אבל לענין יחס אמרינן ציצמות דף סב, א, דגוי אית ליה חיים ובניו נקראין על שם האב ועיין תוספות ציצמות שם ד"ה בני פריה ורביה (ויבאר). וז"ל של הרמב"ן עה"ת (בראשית לו, יב): "ובאלוהך הכתיב לומר על עמלק כי אמו פלוגית. אשר הוא נודע לה ילדוהו לאלופו אבל אינו בכלל בני עשיו ולא יושב עממם צהר שעי, כי צבני הנצירות יקרא לו זרע ולא צבן הפלגש, כי לא יירש בן אמה עם בניו כמו שעשה אביו, והנה אהנו נלטינו צבני עשיו שלא נחשב אותם ולא נקח את ארעם והם כל בניו הידועים לו היושבים בשעיר כי הם הנקראים אדום על שמו, אבל בן הפלגש אינו בכלל בני עשיו ולא עממם צהרם, ונלטינו צו בהפך לחשב אותו ולמחות את שמו". ודבריו נחמדים ונכונים מאד בעעמם (ולריך עיון שנראה סתירה לזה מדברי רמב"ן עמנו סוף פ' בשלה יז, ע יעו"ש, שנראה מדבריו כי אדום ועמלק לאחדים צידו).

ובאמת צירושלמי ראש השנה א, א מקשה: "כתיב והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה וכתיב בחזרון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים וצירושלים מלך שלשים ושש שנה וכו' ומתחן אח"כ אמר ר' יודן צר שלום כתיב כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל אמר לו הקב"ה אני אמרתי לך אל תתגור צם ובקשה להתגרות צם חייך שאין נמנין לך", ופירש בקרבן העדה: "וסובר דאדום לאו היינו עמלק". הרי דהירושלמי סובר דמה שהכרית יואב את הזכרים באדום חטא צהר שעבר על הלוויי שלא להתגרות צם ודוד נענש על כך שאותן ששה חדשים לא נמנו למלכותו. והרמב"ן בסוף ס' המלוות מביא את הירושלמי הזה וגראה שמסכים עמו, יעו"ש, ויפלא מאד שהרמב"ן אינו מחזיר כלל שדעת הגמרא הבבליה בצבא בתרא היא ממש צהפך, שיואב חטא צמה שלא הרג גם את הנקיות ודוד הקפיד על זה. וגראה כי הוקשה להגמרא הבבליה איך הותר להכרית כל זכר באדום ולעבור על מלוות אל תתגור צם, ועל החירון של בראשית רבה, שהם פרו הגדר תחלה, קשה קשיית הרמב"ן צס"מ: הא"ך אבדו זכותם צשביל שפרו הגדר וכו' לא נאמרה צחורה המלוה של אל תתגור צם צתנאי אלל מלוה מוחלטת לדורות. לכן הוכרחה הגמרא לומר כי אדום הנזכר פה צקרא היינו עמלק, ואולי נתייבצו קלת מצני עמלק צארץ אדום צגיא מלה מקום המלחמה וצבאדום גופה הספיק לדוד צאשר הוסיב נציבים צכל ארץ אדום, כמבואר במקרא (ש"צ ח, יד) ואותם בני עמלק הכרית יואב כל זכר שעשה צין קריאת זכר לזכר. ולא יקשה לקרוא לעמלק צשם אדום, כי צאמת הלא גם עמלק נמנה צפרשה וישלח צין אלופי אדום בני עשיו, וכבר כתב הרמב"ם בהקדמת פירוש המשניות לזרעים: "שענין קריאת שם הסדר עהרות וקריאת שם מסכת ממנו עהרה אינו תפיסה על המחבר אלל חכמי ההגיון שהם קוראים המין הפרטי צשם המין הכולל אותו", ואמרו צפסיקתא (מוצאת צפירות רש"י שמואל"צ א, צ) כי גר עמלקי הנזכר במקרא היה דואג האדומי. הרי נקרא עמלקי ונקרא אדומי, כי אין כל אדומי (שהוא שם הסוג או המין הכולל) עמלקי, אבל כל עמלקי (שם המין הפרטי) הוא גם אדומי צבהרת.

הוא פירוש הגמרא דצ"ב הג"ל כי דוד שאל ליואב מ"ע עבדת הכי "אל" דכתיב תמחה את זכר עמלק", כלומר זכר צשני סגולים והוא הנסמך מן זכר צקמלון, "אל" והא אן זכר קרינן", כלומר הזיון צצירי. ומפני החרשלות רצו נשצבש יואב והחליף צירי צסגול שהם קרובים מאד צבהרתם, והגאון מהרש"ב צסגול צית אל קיבל ענ מצעא הספרדים כי אין למחלה לשונם צרי, ועיין מ"ש רש"י צם מצוא לניקוד הבבלי (מ"ש צם) קלות השלחן ח"ד צהערה צסגול הספר, כי זכר צכל המקרא הוא צצירי וצסמיכות הוא חמיד צסגול ולכן זכר עמלק צריך לומר צסגול, היא טעות גדולה כי השמות צצירי וסגול שוים חמיד צנפרד וצנסמך כמו ספר, עשב, עדר). ולפי זה צדקו דברי הרצ בעל התניא הג"ל, כי צפ' תלא צמקום הלוויי "תמחה את זכר עמלק" הם יקראו צשני סגולים יש לחוש לטעות שהוא צה מן הנפרד זכר צשני קמלון (ויאמרו שהלוויי הוא רק על הזכרים כמו שעשה יואב) כמו "כעשן הכצבן" צסמיכות צשני סגולים מן הנפרד עשן צשני קמלון, לךך כתיב הזיון צצירי, אבל צפ' צשלה אין שם לוויי רק הצטחה הקב"ה "תמחה את זכר עמלק" וקמי שמיא גליא ואין לחוש לטעות ח"ו, והוא ע"ד שכתבו התוספות צחולין דף ה, א ד"ה עורציים מייבצי ליה וצברכות דף צ, צ ד"ה ח"כ לימא קרא ויעבר (וצם) השרשים לרד"ק יש לגרום "תמחה" ונא "תמחה". וגם יש להשוות עדותו של בעל ס' "מעשה רב" ששמע צפ' צשלה או צפורים עם עדותו של ר"ח מוולאזין ששמע צפ' תלא או צפ' זכור ואלו ואלו דא"ה הם.

צרם עדיין מלד אחר תמוהים מאד דברי הגמרא צצבא צתרא הג"ל שצביא את הפסוק תמחה זכר עמלק צקשר עם הפסוק שנאמר צו על יואב שהכרית כל זכר באדום, וקשה להצין מה ענין אדום לעמלק, הלא שני הפכים הם, צעמלק נלטינו למחות זכרו ולהשמידו כליל וצאדום נלטינו שלא להתגרות צו כלל ולא לחשב אותו. והפליאה הזאת חסוב צגם על המדרש צראשית רבה סוף פ' וילא המוצאים צחוספות צבא קמא לה ד"ה נשא משה, שעל טענת האדומיים מלוותה ה' למשה "אל תתגור צם" השיב דוד ליואב: "הם צבר פרו הגדר תחלה דכתיב (גבי עגלון מלך מואב) ויאסוף אליו בני עמון ועמלק וילך ויך את ישראל". והנה צמדרש רבה מביא רק את לשון המקרא ויאסוף אליו בני עמון, והיפס"תואר חשב כי הראיה לענין מלוות ונדחק לשבש דברי המדרש, לפי שהוקשה לו שלענין אדומיים אין ראיה מכאן, אבל צאמת ראיית המדרש היא לענין אדומיים, כמו שמוכח מדברי התוספות ומדברי הרמב"ן צם המלוות צסוף מל"ת שהשמיט הרמב"ם לפי דעתו והרמב"ן מביא לשון המקרא ויאסוף אליו בני עמון ועמלק, נראה שהראיה היא מעמלק. אך זה פלא גדול ואינו מובן מה צו ראייה מעמלק לגבי אדום, הלא אדום לא פרץ את הגדר ואיך הותר ליואב לעבור על הלוויי "אל תתגור צם" ועמלק צלאו הכי צבר פרץ את הגדר צמלחמתו הראשונה חיבק אחר יליאת מלרים, וגם לגבי עמלק לא היה שום גדר ולוויי כלל שלא להתגרות צו, אדרבא הלוויי הוא למחות זכר עמלק, והרמב"ם צספר המלוות מ"ע קפה כתב: "שלונו להכרית זרע עמלק צלבד משאר זרע עשיו זכרים ונקיות קטנים וגדולים והוא אמרו יתעלה תמחה את זכר עמלק". וצמורה צצוכים ח"ג פרק נ כתב: "אמנם ספור משפחות בני שעי ויחסם צפרע הוא מפני מלוה אחת, והוא שהשי"ת צוה למחות זכר עמלק לבד, אך שאר בני עשיו לא צוה להרגן, וכבר נתחתן עשיו עם בני שעי ונחערב זרעו צזרעם וכו' לכן ציאר הכתוב משפחותיהם ואמר שאלו שחראו אותם צשעיר ומלכות עמלק אינם כולם בני עמלק אבל הם בני פלוני ובני פלוני ונתיחסו לעמלק להיות שאלם מעמלק" (ומכאן ראיה לפירוש הלח"מ בה' עבדים ט, ג, שגם הרמב"ם גורם צגמרא דצמוות הלך אחרי הזכר וכמו שצבואר צרמב"ם פ"י צמה איסורי ציאה הכ"א שלא כדעת הכ"מ בה' עבדים שם. ועיין צספר "חזקוני" פ' וישלח צפסוק ותמנע היתה פילגש לאלופו, שפירש רש"י שם: "לא מנאח עם בני שעי שהיתה אחות לוטן מן האם ולא מן האב", ועל זה הקשה החזקוני: "משמע שאם היתה אחותם מן האב היה

ו. צבהקדמת ציאור הגר"א לש"ע אורה חיים ננכדו הרי"מ מסלונים מביא צשם הגר"א, שפירש חילופי השירה צסספר חללים וצספר שמואל, שמו חז"ל צמם סופרים פ"ח, לכולם נתן טעם צדבר מפני מה נשחמו אלו מאלו ועל הפסוק האמור צשמואל: השמרני לראש גויים, וצתכלים: תשמני לראש גויים, אמר הגאון ז"ל ע"פ דברי הגמרא (מועד קטן טז, צ) : "על שמונה מאות חלל צפעם אחת שהי' ארק חן ומפיל ח' מאות חלל צפעם אחת וכו' מתאנה על מאחים, דכתיב איכה ירדוק אחד אלק, יתח צת קול ואמרה